

«Mottakernavn»

«Adresse»

«Postnr» «Poststed»

«Kontakt»

Saksbehandler, innvalgstelefon

Håvard Haugnes, 62 55 10 57

Klageavgjørelse - Dispensasjon og rammetillatelse - Mjøsfronten delprosjekt 1B - Hamar kommune

Statsforvalteren viser til oversendelse av klagesak fra Hamar kommune, i brev datert 27.02.2025. Vi beklager lang behandlingstid.

Statsforvalterens vedtak

Klagen tas til følge. Statsforvalteren opphever Hamar kommunes vedtak om dispensasjon og rammetillatelse datert 13.12.2024. Vilkårene for dispensasjon fra plankravet er ikke oppfylt, jf. pbl. § 19-2. Tiltaket må avklares gjennom en helhetlig reguleringsplan i sammenheng med de øvrige delprosjektene på Mjøsfronten.

Saken gjelder

C.F. Møller Norge har, på vegne av Hamar kommune, søkt om et tiltak i strandsonen på gbnr. 1/5824 og 1/6107 m.fl. Tiltaket går ut på å utvide Skibladnerbrygga, rive Skråbrygga, trappeløsning i vannkanten og omstrukturere småbåthavna m.m., som del av et større prosjekt med oppgradering av området omtalt som «Mjøsfronten».

Hamar kommune v/ Byggesaksavdelingen ga dispensasjon og rammetillatelse i vedtak av 13.12.2024.

Vedtaket ble påklaget av Byentusiastene og Fortidsminneforeningen i felles klage datert 03.02.2025. Klagerne anfører primært at det skulle vært gjort en reguleringsprosess for hele området: *«Prosjektet Mjøsfronten har ikke fulgt plan- og bygningslovens regler for avklaring av arealbruk, herunder kulturminneverdier, på flere områder knyttet til prosjektet Mjøsfronten. Det er bare i en formell reguleringsplanprosess de fleste av disse forholdene kan fastlegges. En slik prosess gir både offentlige myndigheter og allmenhet den riktige tid og rom for medvirkning og faglige innspill»*. Klagerne reagerer spesielt på at det er godkjent tiltak på to verneverdige brygger, fjerning av moloen og at det ikke er vurdert alternativ utnyttelse som skaper bedre sammenheng i området.

Klagen ble behandlet administrativt av Hamar kommune v/ leder for Plan og byggesak den 27.02.2025. Klagen ble ikke tatt til følge.

Formelle forhold og Statsforvalterens kompetanse

Byentusiastene og Fortidsminneforeningen vurderes å ha rettslig klageinteresse i denne saken. De har ikke vært høringsparter under søknadsbehandlingen og har derfor ikke fått kopi av vedtaket om brygger m.m. (delprosjekt 1B). De fikk oversendt vedtaket 20.01.2025, etter en innsynsforespørsel. Klagen ble fremmet innen 3 uker fra dette tidspunktet, og er følgelig rettidig fremsatt, jf. forvaltningsloven (fvl.) § 29 andre ledd. Klagen tas derfor til behandling.

Statsforvalteren er gitt myndighet til å behandle klager etter plan- og bygningsloven (pbl.) § 1-9. For behandling av klager gjelder reglene i forvaltningsloven, så langt ikke annet er bestemt. Statsforvalteren skal vurdere de synspunktene klageren kommer med og kan prøve alle sider av saken, herunder forhold som ikke er tatt opp av han. Vi skal imidlertid legge stor vekt på hensynet til det kommunale selvstyret ved prøving av forhold som gjelder kommunens frie skjønn, jf. fvl. § 34.

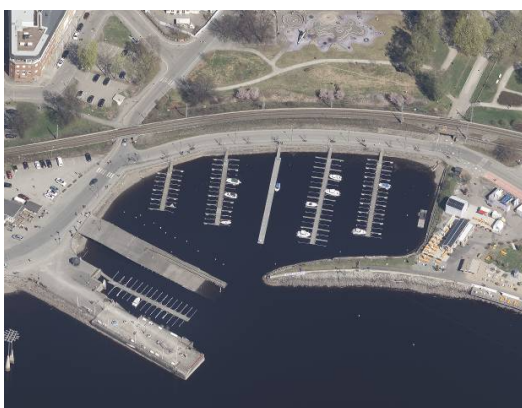
De delene av klagen som gjelder fjerning av moloen retter seg mot et annet vedtak, som ble fattet 06.02.2024 (delprosjekt 1A). Kommunen har avvist denne klagen som for sent innkommet. Forholdene som gjelder dette vedtaket, vil ikke bli vurdert av oss i denne klagebehandlingen.

Statsforvalterens vurdering av saken

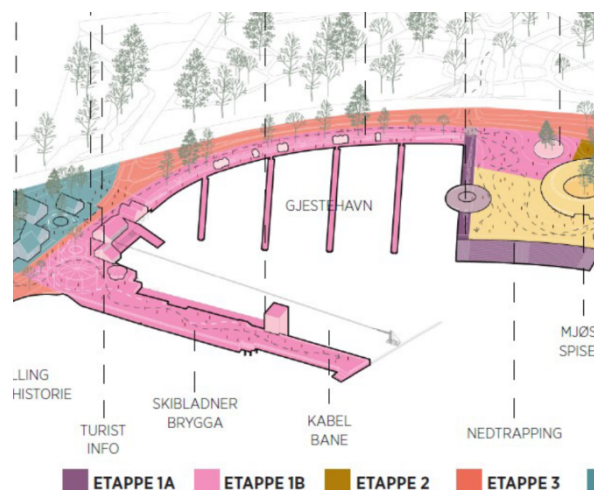
Om tiltaket og forholdet til gjeldende plan

Kommunen omtaler tiltaket som «Mjøsfronten delprosjekt 1B». I vedtaket av 13.12.2024 er det gitt rammetillatelse til følgende:

- Riving av Skråbrygga på 853 m².
- Riving av eksisterende toalett, beplantning, rekkverk og belysning.
- Oppføring av nytt servicebygg på 172 m² BRA ved indre havn.
- Oppføring av nytt offentlig toalettbygg på 30 m² BRA på Åttemetersplanet.
- Ny kabelbane med tilrettelegging for vannsportsaktiviteter.
- Omstrukturering av nye båtplasser (ca. 120 permanente båtplasser og en gjestebrygge).
- Nytt utomhusanlegg (grønt område, belysning, torg, nedtrapping, terrengfylling/erosjonssikring og gangvei/promenade).
- Forlengelse av Skibladnerbrygga med 50,0 meter, totalt 890 m².

Skråfoto fra 2023, som viser bl.a. Skibladnerbrygga og Skråbrygga til venstre.

Oversikt over delprosjekt 1B (rosa) i etappeplanen for utbygging av Mjøsfronten. Bl.a. skal Skråbrygga fjernes, Skibladnerbrygga forlenges og det skal fylles ut/etableres promenade i vannkanten, samt settes opp nytt toalett- og servicebygg.

Det aktuelle området omfattes ikke av noen reguleringsplan. I kommunedelplanen for Hamar sentrum (vedtatt 24.05.2023) er arealene avsatt til småbåthavn, veg, kombinert grønnstruktur og bruk og vern av sjø og vassdrag. Bryggene ligger innenfor hensynssone «bevaring kulturmiljø». Tiltaket samsvarer hovedsakelig med arealformålene, men ikke fullt ut. Skibladnerbrygga går lengre ut i vannet enn vist i planen. For bevaringsverdige enkeltobjekter i verneklasse 1 «tillates ikke endringer i volum/fasade/utforming», iht. pkt. 4.4.4 b.

Kommunedelplanen stiller videre krav om detaljregulering for tiltak på eiendommer med bevaringsverdig bebyggelse, jf. §§ 1.2.1 og § 4.4.4 e. Statsforvalteren vurderer at tiltaket også utløser det generelle plankravet i pkt. 1.2, tiltak med «vesentlige virkninger». Tiltaket skal skje i strandsonen hvor det er flere interessenmotsetninger. Det gjelder landskapsendringer, utbygging og utfylling i sjø og endring av kulturminner, og går ut over unntakene i pkt. 1.2, 3.6 og 3.6.1.

Tiltaket er i strid med flere forhold i kommunedelplanen. Kommunen har derfor behandlet saken som dispensasjon, herunder dispensasjon fra kravet om å utarbeide reguleringsplan. Statsforvalteren vil i det følgende vurdere om vilkårene for å dispensere fra plankravet er oppfylt, iht. pbl. § 19-2.

Generelt om dispensasjonsvilkårene

Plan- og bygningsloven § 19-2 oppstiller to vilkår, som begge må være oppfylt, for at dispensasjon kan innvilges. Det ene er at tiltaket ikke vesentlig tilsidesetter hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, lovens formål eller nasjonale og regionale interesser. Det andre er at fordelene ved å gi dispensasjon må være klart større enn ulempene. Hensynene som begrunner plangrunnlaget, er sentrale i vurderingen av om lovens vilkår er oppfylt. Ved dispensasjon fra plankrav er dessuten lovens formålsbestemmelse av betydning. Når det gjelder fordelene, er det primært areal- og ressursdisponeringshensyn som er relevant. Fordeler av privat karakter kan ikke vektlegges.

Hensyn bak plankravet

Iht. pbl. § 12-1 skal kommunen sørge for at det utarbeides reguleringsplan der det er «behov for å sikre forsvarlig planavklaring». Bestemmelser om plankrav hjemles i pbl. § 11-9 pkt. 1. I lovens forarbeider¹ står følgende om hensynene bak:

«Hensikten er at kommunen skal ha et redskap som sikrer at det utarbeides områdevis reguleringsplaner. Disse skal gi helhetlige planløsninger for områder der kommuneplanens arealdel ikke gir tilstrekkelige avklaringer.»

Gjennom reguleringsplan kan det fastsettes i detalj hvordan området skal brukes og vernes i tråd med det aktuelle arealformålet. Gjennom en planprosess blir berørte naboer, foreninger, offentlige myndigheter og allmennheten sikret medbestemmelse når det gjelder spørsmålene om bl.a. bevaring og videreutviklingen av området. I kommunedelplanen pkt. 1.2.1 skriver kommunen hva som spesifikt må tas i betraktning i områder med bevaringsverdig bebyggelse:

«Konsekvensene for det helhetlige miljøet omkring eiendommen skal dokumenteres. Dersom gjennomføring av planen forutsetter riving av eksisterende bygning som det knytter seg kulturminneverdier til, skal det godtgjøres at den samfunnsmessige verdien av det nye tiltaket overstiger de samfunnsmessige ulempene som tap av bygningen som enkeltobjekt og som hele eller deler av kulturmiljøet utgjør.»

¹ Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) s. 221

Ved vurdering av om hensyn bak plankravet blir vesentlig tilsidesatt, må man ta utgangspunkt i hva en reguleringsplan for området vil kunne avklare. Det må videre ses hen til om disse forholdene allerede er avklart på annen måte, for eksempel gjennom planbestemmelser, etablert infrastruktur, eller at området har en etablert bebyggelsesstruktur. Dersom viktige forhold ikke er avklart, virkningene er av en viss størrelse, eller tiltaket er særlig omstridt, vil hensynene bak plankravet normalt bli vesentlig tilsidesatt.²

Konkret dispensasjonsvurdering

På et overordnet nivå vurderer Statsforvalteren at kommunedelplanen gir en del føringer for bruk og vern av området. Intensjonene for strandsonen er redegjort for i planbeskrivelsen. Videre har tiltakshaver allerede fått dispensasjon fra både veg- og jernbanelov, og gjort avklaringer med forurensningsmyndigheten. Statsforvalteren vurderer likevel at flere vesentlige forhold ikke er tilstrekkelig avklart. Etter vårt syn blir hensynene bak plankravet vesentlig tilsidesatt, når kommunen gir tillatelse uten å regulere først. Vi vil begrunne vårt syn i det følgende.

Flere avvik fra gjeldende plan

Som nevnt over gir kommunedelplanen visse rammer for utbygging. I denne saken er det imidlertid søkt om et tiltak som utløser dispensasjon fra flere forhold i kommunedelplanen, herunder plankrav, arealformål og forbud mot endring av bevaringsverdig bygg. I sum innebærer unntakene et vesentlig avvik fra gjeldende plan. Når tiltaket går ut over planens rammer i en slik grad, er det større grunn til å kreve ny planprosess. Ved å behandle saken som dispensasjon får man ikke satt tilstrekkelige bindende rammer for utbygging, slik som endring av formålsgrenser, nye hensynssoner, bestemmelser eller rekkefølgekrav. Dette motvirker lovens formål om forutsigbarhet og at tiltak utføres i samsvar med plan, jf. pbl. § 1-1.

Avklaring av flerbruk og motstridende interesser

Tiltaket har et betydelig omfang i areal. Det dreier seg om å utvide en brygge med 890 m² og fjerne en annen på 853 m². Landskapselementene som rammer inn indre havn blir betydelig endret. Arbeidene skal utføres i et viktig område med betydning for mange. Det ligger sentralt i byen, i strandsonen og i et kulturhistorisk miljø rundt Skibladnerbrygga. Utvikling her berører alle som bruker dette området, slik som båtforeningen, turister og allmennheten, og det har betydning i et regionalt perspektiv. Tiltaket innebærer å fjerne elementer, legge til nye og flytte på andre. Dette gir virkninger for de berørte brukerne og grunn til avklaring av kryssende interesser. Vi nevner noen eksempler:

- balansen mellom bevaring og videreutvikling
- ivaretagelse av eksisterende brukere hvis Skråbrygga fjernes
- virkningene av å forlenge Skibladnerbrygga ut over avsatt byggeområde, herunder forholdene på bunnen, behovet for manøvreringsareal og endrede siktforhold mot Mjøsa
- virkninger av utfylling i vannkanten
- virkninger av å flytte kabelbanen, vurdering av ny plassering
- områdets estetikk (bygde og naturlige omgivelser)

Oppsummert gjelder tiltaket forhold som berører mange, og det er klare interessekonflikter. Slike forhold håndteres best gjennom en planprosess. Behandling gjennom dispensasjon er ikke egnet til å løse de nevnte arealkonfliktene på en god måte. Hensynene bak plankravet gjør seg derfor fortsatt gjeldende med styrke.

² Se Sivilombudets sak 2019/4292

Kulturhistorisk miljø

Et viktig tema i saken er forholdet mellom bruk og vern. Det er søkt om tiltak på to bevaringsverdige brygger. I kulturminneplanen er Skibladnerbrygga og Skråbrygga klassifisert til verneklasse 1 – «høy bevaringsverdi». Tiltak på og nær slik bebyggelse skal i utgangspunktet avklares gjennom reguleringsplan for å få en helhetlig avklaring av bevaringshensynet, samfunnsmessig nytte ved evt. å rive, samt samspillet mellom ny og gammel bebyggelse, jf. §§ 1.2.1 og 1.12. Kommunedelplanen gir kun unntak fra plankravet for «riving, ombygging og/eller gjenoppføring av uthus» (1.2.1) og «tilbygg mindre enn 50 m²» (4.4.4 e)

Kommunen skriver i vedtaket at kommunedelplanen åpner for å rive Skråbrygga gjennom byggesak. Punktet de viser til er 4.4.4 g: *«Jernbanebrygga og Skibladnerbrygga skal bevares. For "Skråbrygga" må evt. forslag om riving innebære en vurdering av ulempene av å fjerne brygga opp mot fordelene det gir med tanke på utviklingsprosjekter i strandsonen»*. Etter Statsforvalterens syn tilsier ikke ordlyden uten videre at det her er gitt unntak fra plankravet. Etter vårt syn tilsvarer ordlyden heller en retningslinje for reguleringen, ref. «forslag om riving» (og ikke søknad om tillatelse). Se motsetningsvis formuleringene som er brukt i pkt. 4.4.4 e og 1.2.1.³ Det er likevel en viss tolkningstvil her. Bestemmelsen kan også forstås å være ment som et unntak fra plankravet for Skråbrygga – at riving kan godkjennes gjennom byggesak etter en konkret interesseavveining. Kommunen er nærmest å tolke betydningen av egne bestemmelser. Vi legger vekt på kommunens forståelse, og er under tvil kommet til at riving av Skråbrygga er unntatt fra plankravet.

Både selve Skibladnerbrygga og omgivelsene, er likevel et viktig kulturhistorisk miljø, hvor det er sterke grunner til å forholde seg til plankravet. Et plankrav ivaretar opplysning av saken, hensynet til sektormyndigheter og balansen mellom bruk og vern. Statsforvalteren kan ikke se at byggesaksbehandlingen ivaretar disse hensynene. Utvidelse av Skibladnerbrygga (i lengden og bredden) kan skje på mange ulike måter, og det vil være en stor krets som blir berørt. Kommunen tar her kun stilling til det tiltakshaver (her: kommunen selv) søker om, og legger til grunn tiltakshavers begrunnelse for tiltaket. Idet kommunen også unntar Skråbrygga fra vurderingene ellers, mister man viktige helhetsvurderinger av kulturmiljøet som helhet. Innlandet fylkeskommune har dessuten uttalt seg negativt til saken (05.11.2024). De fraråder å gi dispensasjon og vurderer at riving vil gå ut over regionale kulturminneinteresser. I uttalelsen signaliserer de at byggesaken er en for enkel behandling av et konfliktfylt tema. Bruksverdien av Skråbrygga er ikke godt nok utredet og heller ikke mulig framtidig bruk. Utvikling må ikke nødvendigvis bety riving. Etter deres syn kan videreutvikling av området skje på mange måter i møtet mellom ny og gammel bebyggelse. Historiske elementer kan inngå som et positivt element i utviklingsprosjektet. Videre skriver de:

«Dersom utviklingen av Mjøsfronten hadde blitt fremmet som en reguleringsplan hadde fylkeskommunen kunne komme med innspill om dette på et tidlig tidspunkt i planleggingen. Slik saken fremmes nå, er planene i stor grad lagt før vi har mulighet til å uttale oss om saken, uten at hensynet til kulturminner er tilstrekkelig ivaretatt.»

Etter Statsforvalterens syn tilsier hensynet til det kulturhistoriske miljøet rundt Skibladnerbrygga at saken ikke kan behandles uten planprosess. Dette er et spesielt konfliktfylt tema med motstridende interesser. Gjennom byggesak får man ikke en tilstrekkelig helhetlig og balansert avklaring av bruk og vern.

³ «(...) uten at det kreves reguleringsplan», «uthus kan vurderes gjennom dispensasjonsbehandling»

Helhetlig planlegging

Iht. lovens formål skal planlegging fremme helhet og samordne private, kommunale og regionale interesser, jf. §§ 1-1 og 3-1 andre ledd. Kommunen har tidligere i saken gitt uttrykk for at Mjøsfronten må utvikles i sammenheng. Dette har også Statsforvalteren kommentert i vår uttalelse av 27.10.2023 (sak 2023/11074). Kommunen (som utbygger) har utarbeidet forslag til en etappeplan for utbyggingen, som viser ulike funksjonsområder og sammenhengen mellom de ulike delene. I redegjørelse av 24.11.2023 sier kommunens planavdeling at det vil bli utarbeidet en helhetlig reguleringsplan for området fra etappe 2 til 5. De har imidlertid ikke begrunnet hvorfor etappe 1A og 1B skulle holdes utenfor.

Etter Statsforvalterens vurdering har etappe 1B en beliggenhet og karakter som gjør det formålstjenlig med en helhetlig planprosess. Sammenhengen i prosjektet ivaretas i mindre grad når man behandler én del separat. Vi sikter bl.a. til gangforbindelser, aktivitetsområder og ivaretagelse av eksisterende brukere. I klagen har Byentusiastene f.eks. vist til et konkret forslag om sammenkobling med gangbro fra Skibladnerbrygga til spisestedene på Mjøsfronten uten «omveg» rundt båthavna. Videre skal kabelbanen for vannsport flyttes, og ny plassering bør vurderes helhetlig. Klagerne har dessuten etterspurt hvordan kiosken og Folkehjelpens servicebygg kan inngå som del av aktivitets- og serveringstilbudet på Mjøsfronten. Alle disse forholdene berører forhold ut over etappe 1B. Tiltaket har også en slik nærhet til etappe 1A (fjerning av molo, ny «solplass») at etappene burde vært vurdert i sammenheng. Slik Statsforvalteren vurderer det, vil byggesaken med kun etappe 1B begrense handlingsrommet for gode helhetsløsninger og tilstrekkelig sammenheng i utviklingen.

Offentlighet, medvirkning og demokrati

Klagernes sentrale anførsel er at behandling uten reguleringsplan ikke gir tilstrekkelig offentlighet og medvirkning i beslutningsprosessen. Kommunen har kommentert at det har vært mer omfattende medvirkning enn i en reguleringsprosess. Kommunen (som prosjekteier) har jobbet med skisser for utvikling av Mjøsfronten, herunder utarbeidet en landskapsplan som viser prinsipper og hovedgrep for utviklingen. Kommunen har også hatt et omfattende informasjons- og medvirkningsopplegg i tilknytning til Bylaben, hvor allmennheten kunne komme med innspill.⁴ Dette har pågått parallelt med at kommunen (som planmyndighet) har vedtatt kommunedelplanen for sentrum.

I denne saken har kommunen både vært utbygger og myndighet. For å sikre likebehandling og tillitt til forvaltningen, er det ekstra viktig å skille rollene og ha en ryddig saksgang. Statsforvalteren vurderer at prosessene som er gjort forut for byggesøknaden, ikke ivaretar mekanismene som er ment sikret med plankravet. Disse prosessene har vært styrt av kommunen som utbygger, og ikke som planmyndighet. Medvirkningen har ikke fulgt de formelle sporene som en reguleringsplan ville hatt, slik som skriftlig høring i 2 omganger, med direkte varsel til berørte og offentlig ettersyn. Det har følgelig ikke vært noen skriftlig behandling av innkomne innspill før vedtaket ble fattet. Løsningene har i stor grad blitt avklart utenom lovens system, og kommunen har laget en modell for utvikling av Mjøsfronten. Som påpekt av fylkeskommunen, har tiltakene i stor grad vært ferdig prosjektert før man fikk anledning til å fremme merknader etter plan- og bygningsloven. Videre ville man ved en reguleringsplan måttet synliggjøre og vurdere alternative løsninger, ut over utbyggers foreslåtte modell. Det kunne også vært lagt fram alternative planforslag for kommunestyret. Når saken i stedet er behandlet direkte som byggesak har vurderingstemaet blitt avgrenset til å si ja eller nei til det konkrete tiltaket utbygger (her: kommunen selv) søker om.

⁴ Se brosjyre som fulgte med kommunens brev av 21.03.2025 og temasiden for Mjøsfronten:

<https://www.hamar.kommune.no/utviklingsomrader/mjosfronten-en-moteplass-der-byen-moter-vannet>

Behandling gjennom reguleringsplan ville dessuten sikret større grad av forutsigbarhet og offentlighet rundt byggetiltaket. I byggesaken er det vesentlige forhold som gjenstår uavklart. I rammetillatelsen har kommunen bl.a. satt følgende vilkår: *«Før det kan gis igangsettingstillatelse til forlengelse av Skibladnerbrygga skal en bindende beskrivelse av utforming og tilpasning av Skibladnerbrygga utarbeides i samråd med Mjøssamlingene, og godkjennes av kommunen. Beskrivelsen skal vise at Skibladnerbrygga har tilstrekkelig med bryggeplass tilgjengelig for veteranbåter»*. Etter vårt syn skal utforming og sambruk av byggverk avklares gjennom en planprosess i forkant. Dette kan ikke skyves til å avklares med kun én part, etter at rammetillatelse er gitt. Hensynet til offentlighet, medvirkning og forutsigbarhet blir tilsidesatt ved en slik behandling.

Et siste moment er hensynet til politisk forankring. I lovens forarbeider understrekes det at planer er blitt til gjennom en omfattende beslutningsprosess og er vedtatt av kommunens øverste folkevalgte organ. Ut fra hensynet til offentlighet, samråd og medvirkning, er det derfor viktig at endringer av betydning ikke skjer ved dispensasjoner.⁵ I denne saken har kommunestyret, så sent som i 2023, vedtatt et krav om å regulere før igangsetting av tiltak i strandsonen. Det samsvarer følgelig dårlig med lovens formål når administrasjonen nå gir dispensasjon for en annen saksprosess, uten at det er framlagt for politisk behandling.

Oppsummering og konklusjon

Statsforvalteren har vurdert tiltaket opp mot de hensynene plankravet skal ivareta. Vår vurdering er at tiltaket innebærer flere avvik fra gjeldende plan. Dispensasjonen vil ikke gi en tilstrekkelig avklaring av arealbruken i området. En behandling gjennom dispensasjon vil gå ut over hensynet til forutsigbarhet, medvirkning, demokrati og helhetlig planlegging. Vi konkluderer etter dette med at hensyn bak plankravet og lovens formålsbestemmelse blir vesentlig tilsidesatt. Det første vilkåret for dispensasjon er ikke oppfylt, jf. pbl. § 19-2 andre ledd. Vi finner følgelig ikke grunn til å drøfte det andre vilkåret, om fordeler og ulemper.

Statsforvalterens vedtak

Klagen tas til følge. Statsforvalteren opphever Hamar kommunes vedtak om dispensasjon og rammetillatelse for delprosjekt 1B datert 13.12.2024. Vilåårene for dispensasjon fra plankravet er ikke oppfylt, jf. pbl. § 19-2. Tiltaket må avklares gjennom en helhetlig reguleringsplan i sammenheng med de øvrige delprosjektene på Mjøsfronten.

Vedtaket er truffet med hjemmel i forvaltningsloven § 34 og plan- og bygningsloven § 1-9. Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. fvl. § 28.

Vi gjør oppmerksom på at når et vedtak blir endret til gunst for en part, skal parten som hovedregel tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, jf. fvl. § 36. Eventuelt krav om dekning av slike kostnader må fremsettes innen tre uker.

Med hilsen

Anne Kathrine Fossum (e.f.)
kommunal- og samordningsdirektør

Katrine Tømmerdal Nordby
fungerende avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent

⁵ Ot.prp. 32 (2007-2008) s. 242

Mottakerliste:

BYENTUSIASTENE I HAMAR v/ Einar Lund	Dalvikvegen 11	2316	HAMAR
FORTIDSMINNEFORENINGEN, Hedmarken lokallag	v/ Bjørg Eva Aasen	2332	ÅSVANG
	Tomtvegen 143		
HAMAR KOMMUNE, By, miljø og næring	Postboks 4063	2306	HAMAR
C.F. MØLLER NORGE AS	Youngstorget 2	0181	OSLO
INNLANDET FYLKESKOMMUNE	Postboks 4404	2325	HAMAR
	Bedriftssenteret		
HAMAR KOMMUNE, Byggesaksavdelingen	Postboks 4063	2306	HAMAR